

Φίλιππος Στεφάνου Δραγούμη, Ημερολόγιο Βαλκανικοί Πόλεμοι, 1912-1913

29.10.1912: Σε κάποιο εβραϊκό ζαχαροπλαστείο ή εστιατόριο, φαρμάκωσαν δυο εϋζώνους. Κόντεψε να γίνει σφαγή από μέρος των στρατιωτών και το διαψεύσαν. Ηρθε και παρουσιάστηκε στον Ιωνα ένας αυθαδέστατος Εβραίος δημοσιογράφος της εφημερίδας "Independant" και διαμαρτυρήθηκε για τις συκοφαντίες που βγάζουνε για τους Εβραίους! Ο Ίων του είπε πως δεν πιστεύει πως αληθεύει η φήμη ότι φαρμάκωσαν Εβραίοι τους εϋζώνους -μου είπε όμως εμένα πως αληθεύει- αλλά ότι η ανάκριση θα δείξει την αλήθεια. Οπωσδήποτε έχουν απόφαση οι αρχές να τιμωρηθούν οι δολοφόνοι, θα μείνει όμως κρυφή η υπόθεση για να προληφθούν αντεκδικήσεις και ταραχές.

Οι εδώ Εβραίοι μισούν τους Έλληνες. Δε μοιάζουν με τους ομοθρήσκους των της παλιάς Ελλάδας που έχουν εξελληνιστεί και συζούν με τον ελληνικό λαό αδελφωμένα και δεν ξεχωρίζουνε σε τίποτ' άλλο από τη θρησκεία. Πολλοί από τους εδώ, ιδίως από τις ανώτερες κοινωνικές τάξεις είναι υπήκοοι ευρωπαϊκών κρατών μεγάλων και προσπαθούν να επηρεάζουν εναντίον μας τις κυβερνήσεις των.

1.11.1912: Ήρθαν με τον Ρακτιβάν διάφοροι υπάλληλοι, που έχουν πολλές θεωρίες μέσα στο κεφάλι τους, μα αμφιβάλλω αν ήξεραν πως υπήρχε Μακεδονία πριν πάρουμε τη Θεσσαλονίκη. Όταν ακούω να λεν' η Σέρβια αντί τα Σέρβια, τα Βέροια αντί η Βέροια και η Φλώρινα αντί η Φλώρινα, μου έρχεται να τους δείρω. Αυτή μονάχα η λεπτομέρεια δείχνει τον όγκο της αδιαφορίας κι αμάθειάς τους και του ύπνου όπου ήτανε βυθισμένοι τόσα χρόνια κάτω στην Ελλάδα οι αρμόδιοι.

4.11.1912: Αρχίζει να μ' αρέσει η Θεσσαλονίκη κυρίως η τοποθεσία της και οι μεσαιωνικές ή νεώτερες αναμνήσεις που μου ξαναφέρνει ση μνήμη. ... Με ενοχλεί η συνάφεια με τα ξένα στοιχεία, Εβραίους, Τούρκους, Βουλγάρους, Σέρβους, Λεβαντίνους κλπ., μα την επιζητώ. Η Θεσσαλονίκη θα γίνει το σχολείον, όπου θα μάθουν να σκέφτονται ποια είναι η θέση και η πραγματική κατεύθυνση της φυλής μας στην Ανατολή.

3.1.1912: Όλο το στρατηγείο αναχωρεί από τη Θεσσαλονίκη για τα πολιορκούμενα Γιάννενα. Δεν πολυλυπούμαι ν' αφήσω τη Θεσσαλονίκη αν και είχε αρχίσει να μου γίνεται συμπαθητική. Ο πληθυσμός της, ο εβραϊκός, δε μ' αρέσει, ούτε κι ο ελληνικός, που δεν έχει τα έντονα χαρακτηριστικά, που βρίσκει κανείς σ' άλλα ελληνικά μέρη. Γενικά βασιλεύει στη Θεσσαλονίκη κάποιος ευρωπαϊκός κοσμοπολιτισμός ανακατωμένος με ανατολίτικα στοιχεία, που γεννάει παραφωνίες ανυπόφορες κι αντιπαθητικές.

Νέα Αλήθεια (30 Οκτωβρίου 1912)

Ισραηλίται ποτοπώλαι δηλητηριάζοντες 12 Εϋζωνους. Το απαίσιον δράμα

Φρικαλέον δράμα εξελίχθη χθες το απόγευμα εις εν Ισραηλιτικόν ποτοπωλείον της πόλεώς μας. Δώδεκα Εϋζωνοι εισελθόντες εις το εν λόγω ποτοπωλείον εξήτησαν κονιάκ. Οι Ισραηλίται ποτοπώλαι έσπευσαν να τους υπηρετήσουν. Μετά επανειλημμένον κέρασμα οι Εϋζωνοι ητοιμάζοντο να απέλθωσιν, ότε δύο εξ αυτών έπεσαν χαμαί περιστρεφόμενοι περί εαυτούς και εκβάλλοντες σπαρακτικές φωνάς. Ησθάνοντο τα σπλάγγνα των να τα διατρέχει φωτιά. Άλλοι δύο εκυλίσθησαν εις την γην και πάντες οι λοιποί ησθάνοντο αφορήτους πόνους εις τον στόμαχον και τα έντερα. Οι παρατυχόντες έσπευσαν αμέσως να δώσωσι χείρα βοηθείας εις τα λεβεντόπουλα, τα οποία εσώθησαν από τας τουρκικάς οβίδας και ήλθον να αποθάνουν εν τω μέσω της χαράς των εις την πόλιν, την οποίαν με το τίμιον αίμα των κατέκτησαν.

Οι σπαρασσόμενοι από τους πόνους Εϋζωνοι μετεφέρθησαν εις γειτονικόν φαρμακείον, όπου τους παρεσχέθησαν αι πρώται βοήθειαι, εκείθεν δε εις το νοσοκομείον του Ερυθρού Σταυρού. Τέσσαρες εκ των λεβέντηδων αυτών υπέκυψαν εις τους πόνους των και παρέδωσαν εν μέσω φρικτών αλγηδόνων την ωραίαν ψυχήν των εις τον Θεόν της Ελλάδος. Η κατάστασις των άλλων οκτώ δεν είναι δυστυχώς πολύ καλή. Καταβάλλονται υπεράνθρωποι προσπάθειαι διά την διάσωσίν των.

Δηλητηριασμός: Εξηκριβώθη ότι το κονιάκ, το οποίον προσέφεραν οι Ισραηλίται ποτοπώλαι εις τους Εϋζώνους, περιείχεν ισχυροτάτην διάλυσιν σουμπλιμέ. Εκ του γεγονότος αυτού αποδεικνύεται ότι η δηλητηρίασις ήτο προμελετημένη. Οι κακούργοι ποτοπώλαι συνελήφθησαν, διεξάγονται ανακρίσεις και ουδεμία αμφιβολία ότι αμφότεροι και οι συνένοχοί των θα υποστώσι την δικαίαν τιμωρίαν της θηριώδους πράξεώς των.

Η συγκίνησις: Η είδησις της δηλητηρίασεως των δώδεκα Εϋζώνων μετεδόθη αστραπιαίως εις την πόλιν, συνεκλόνησε δε βαθύτατα τον Ελληνικόν πληθυσμόν. Αραί εξετοξεύοντο

πανταχόθεν κατά των ατίμων δηλητηριαστών και δάκρυα θερμότατα εκχύθησαν διά τους τόσον άδικον θάνατον ευρόντας ευσταλείς στρατιώτας της Πατρίδος και του Χριστού.

Ο νόμος του Λυντς: Όταν έπεσαν οι Εύζωνοι και ήρχισαν να συστρέφονται από τους πόνους ως όφεις, οι συναχθέντες πολίται και στρατιώται ητοιμάσθησαν να λυντσαίνουν τους κακούργους Ισραηλίτας ποτοπόλας, παρεμβάς όμως εις Έλλην λοχαγός τους απέτρεψεν ειπών ότι δεν αρμόζει εις Έλληνας πολίτας να προβαίνωσιν εις βιαιοπραγίας και δηλώσας ότι ο νόμος θα πράξη το δέον.

Τα μέτρα των αρχών: Αι αρχαί έλαβον πάντα τα κατάλληλα μέτρα προς παρεμπόδισιν των κακούργων αυτών πράξεων. Χθες το εσπέρας ανεγνώσθη εις τον στρατόν σχετική ημερησία διάταξις. Σήμερον φρουρούνται αι ισραηλιτικάί συνοικίαί. Καθ' α λέγεται γίνονται εν αυταίς έρευναι προς ανακάλυψιν των δηλητηριαστών. Κατ' άλλας πληροφορίας φρουρούνται διά τον φόβον αντιποίνων. Εν πάση περιπτώσει ο κόσμος πρέπει να είνε ήσυχος και να αφήση την δικαιοσύνην να πράξη το καθήκον της. Η τιμωρία των εκ προμελέτης δηλητηριαστών θα είνε τρομερά.

Νέα Αλήθεια (31 Οκτωβρίου 1912)

Διάψενσις των δηλητηριάσεων. Επίσημον ανακοινωθέν

Η νομαρχία Θεσσαλονίκης διαψεύδει κατηγορηματικώς τα υπό τινών εφημερίδων αναγραφέντα περί δηλητηριάσεως 12 ευζώνων ή άλλων αποπειρών της αυτής φύσεως κατά στρατιωτών. Αι τοιαύται φήμαι είναι απόρροιαί κακοβουλίας.

Μακεδονία (30 Ιανουαρίου 1913)

Ο κ. Βενιζέλος και οι Ισραηλίται

Το Τζαίβις Κρόνικ [Jewish Chronicle] του Λονδίνου δημοσιεύει πανομοιότυπον της επομένης επιστολής του κ. Βενιζέλου:

Προς την διεύθυνσιν του Τζαίβις Κρόνικ, 18 Ιανουαρίου, Λονδίνον

Απαντών εις το προταθέν μοι ζήτημα δύναμαι να σας βεβαιώσω απολύτως ότι πάντες οι Ισραηλίται κατοικούντες τας χώρας, αίτινες συνεπεία του πολέμου θα περιέλθουν εις την κατοχήν της Ελλάδος, θα απολαύσουν της ελευθερίας, της ισότητος και παντός πολιτικού και αστικού δικαίου και καθ' ολοκληρίαν καθώ απολαύουσιν αυτών πάντες οι λοιποί Έλληνες πολίται.

Το Ελληνικόν σύνταγμα θα τεθή εν ισχύ εν πλήρει δικαιώματι εις τας προσαρτηθησομένας χώρας αι ρηταί διατάξεις του οποίου θα εφαρμοσθούν απαρεγκλίτως απορρέουσαι εκ της εμφύτου αφοσιώσεως του ελληνικού λαού εις τους φιλελευθέρους νόμους και όπερ εξασφαλίζει εις πάντας την ολοσχερή ταυτότητα του δικαίου και της ισότητος ενώπιον του νόμου άνευ ουδεμίας οιασδήποτε εξαιρέσεως, εγγνώμενον την προστασίαν της θρησκείας και πάσης εθνικής παραδόσεως ανεξαρτήτως θρησκευήματος και φυλή.

Υπογραφή: Ελευθέριος Βενιζέλος

Μακεδονία (1 Μαΐου 1913)

Ολιγώτερον ιπποτισμόν

Χαρακτηριστικώτατα όσα καταγγείλαμεν χθες εις τας Αρχάς: Ισραηλίται και Μουσουλμάνοι εν χορδαίς και οργάνοις εις την θέσιν «Μεβληχανέ» έψαλλον τον νεοτουρκικόν ύμνον προκλητικώτατα. Αν επί Τουρκοκρατίας Έλληνες έψαλλον τον Ελληνικόν Ύμνον τοιουτοτρόπως ξεύρετε το ολιγώτερον το οποίον θα επάθαιναν ήτο να συλληφθούν και να παραπεμφθούν εις δίκην επί υπονομεύσει του καθεστώτος. Δεν θέλομεν να είπωμεν ότι πρέπει και οι Ελληνικαί Αρχαί να πράξουν το αυτό, διότι ούτε είναι αι Ελληνικαί Αρχαί όμοιαι των Τουρκικών ούτε τας θέλομεν τοιαύτας. Τας θέλομεν όμως, τας θέλει η κοινή γνώμη, ολιγώτερον ανεκτικάς και περισσότερον αυστηράς απέναντι τοιούτων εκδηλώσεων, αι οποίαι πολλά αποκαλύπτουν, τα οποία ημείς δεν νομίζομεν σκόπιμον να τονίσωμεν. Έδειξαν πολύν ιπποτισμόν αι Ελληνικαί Αρχαί και ο πολύ αυτός ιπποτισμός δίδει το θράσος εις πέντε-δέκα ρεμπεσκέδες να εκδηλώνουν τόσον προκλητικώς την νοσταλγίαν των προς το Τουρκικόν καθεστώς. Ημείς οι οποίοι εγνωρίσαμεν τους λαούς της Θεσσαλονίκης όχι από εξ μηνών, συνιστώμεν εις τας Αρχάς να μετριάσουν τον ιπποτισμόν των, ίνα μη ούτος επιφέρει όλως αντίθετα των υπ' αυτού επιδιωκομένων αποτελεσμάτων.

Η Μεγάλη Πυρκαγιά του 1917

<http://www.youtube.com/watch?v=ck0YzL8Y0Do>

Η παλιά Θεσσαλονίκη

<http://www.youtube.com/watch?NR=1&feature=endscreen&v=vL4aoz8jaOA>

Χρονικό σε καρτ ποστάλ

http://www.youtube.com/watch?v=0TOcY9V_2To&feature=related